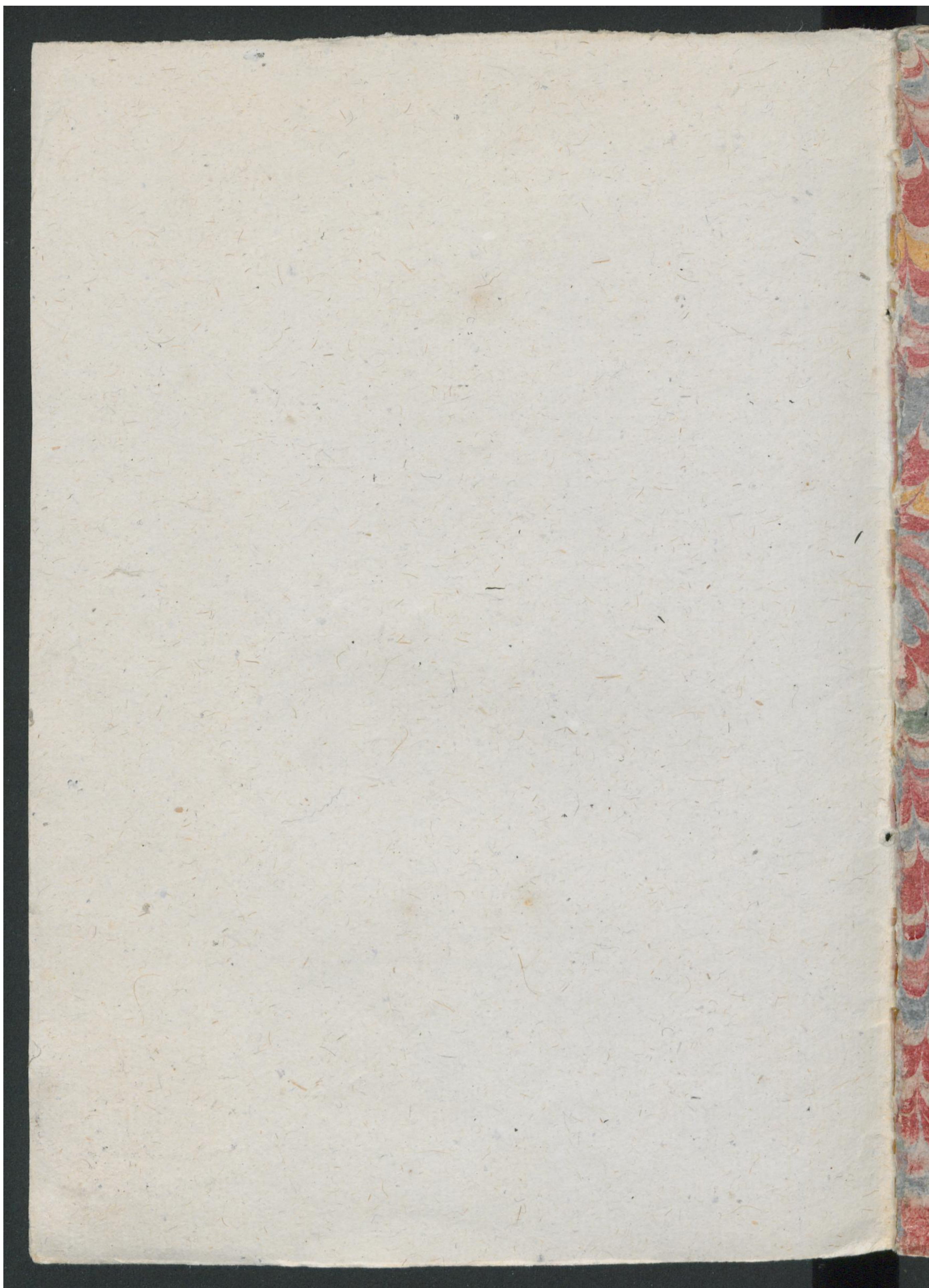

Letteren Van Verbande/

tusschen Brabant ende Vlaenderen, Ghedaen ende besloten int Jaer derthienhondert ende neghenendertich.

TOT DELFT

By Albert Hendrickſz. woenende op den hoeck vande Schoolſteech/ Anno 1576.

Aen den Leser.

DE Hofsche pluymstrijckers, die met het verderf haers eyghen Vaderlants soecken haer seluen groot te maken, wenden alle middelen ter werelt voor, om de Coninghen ende Vorsten in te beelden, ende wijs te maken, dat sy van alle wetten ende gherechten ontbonden wesende, moghen alles doen wat hen ghelieft, sonder na Statē ofte op Lantrechtēeenichsins te passen, waer wt datmen hedensdaechs vele verdriets ende swarichyet alomme siet oprijsen, ende groote oneenicheden ende bloetstortinghen naeuolghen. Om nu haren wille met een schoon verwe te becleeden: Soo eest dat sy met alle middelen soecken de Preuilegien ende Rechten des Lants te verduysteren, ende wt de kennisse te brenghen, ja in allerley manieren te verdrayen, Daerom hebben wy voor goet ende raetsaem inghesien dit teghenwoordich Boecxken, Inhoudende den Verbantbrief tusschen Brabant ende Vlaenderen, int Iaer xiij^c. ende xxxix. gedaen ende besloten, int licht te laten wtghaen: Op dat een yeghelick daer wt mercke, hoe eenuoudelick ende oprechtelick dat onse Voorvaders in alsoodanighe saken ghehandelt hebben, beyde de Vorsten met hare Onderdanen, ende de Onderdanen met hare Lantsheeren: Ende datmen daer wt een exempel ende voorschrift nemen mach, hoemen nu in dese sware tyden een goet ende bequaem middel soude

moghen ramen om desen bloedighen ende ellendighen crijch, die wt oorsake der voorschreuen pluymstryckers gheresen is, een goet ende salich eynde te maken.

Een yeghelick wil dan dit in dancke nemen, ende met vlijt lesen, rechtende het selue ter eeren Gods, ende ten weluaren onses armen bedructen Vaderlants.

Letteren

Letteren van Verbande / tusschen Bra-
bant ende Vlaenderen.

In den name des Vaders / des Soons / des
heylichs Gheests / ende ter eere der reyner maghet Marie de
moeder Godts / Allen den ghenen die dese teghewoordighe lette- I.
ren sullen sien ofte hooren lesen: Wy Jan vpder gratien ons
Heeren / Hertoghe van Loterick / van Brabant / van Limborch / ende D'een den anderen te beschermē ende beschutten.
Marckgraue des heylichs Rijcks: Lodewijck Graue van Vlaende-
ren / van Neuers / ende van Rethels / Communghemeyns / Schepe-
nen / Raet / ende al t'commun vanden Steden van Brabant / Leuuen /
Bruessel / Antwerpen / S'hertoghenbosch / Nyuele / Thienen ende
Leeuwe / Borghmeesters / Vooght / Proost / Schepenen ende Raet /
ende al t'commun vande Steden van Vlaenderen / Ghent / Brugghe /
Ypre / Cortrijck / Oudenaerde / Aelst ende Geraertsberghe / Saluyt
in onsen Heere met kennisse der waerheden: Weten alle / dat wy Jan
ende Lodewijck Hertoge ende Graue vooren ghenoempt / met onse voor-
genoemde Steden met ons / by ghemeenen consente ende rade / siende ende
merckende dat de goede Lieden van beyde den Landen gebueren zijn son- II.
der middel / den welcken salichlick ende profijtelick is / in ionsten / in minnen /
ende in eendrachticheden te gadere te wesen / ende elck aen ander te cleuen / Gheenen crijch aen te nemen sonder consent te hebben d'eē van dē anderen.
met volmaecten wille / ende getrouwe herten: Ende dat de voorschreuen twee
Landen veruult zijn van grooter menichte van volcke / twelcke niet
ghesustineert wesen ne mach sonder Coopmanschappe / ende sonder
Neeringhe: Siende oock / ende merckende dat coopmanschepe ende
neeringhe niet ghevordt ne soude moghen wesen / sonder in Landen
van peyse / ruste / eendrachticheden / vryheden / coopmanschepe ende
neeringhe elc met anderen / ende te schouwen voortaen tusschen ons
ende onse nacomers / alle saken ende materien van ghescille / van on-
peyse / ende van bloetstortinghe / ende in beschermenisse / ende be-
houdenisse van onsen liue / goede / ende landen / ende onse naco-
mers: By goede deliberacie ende rijpen rade / om de openbare nutschepe /
profijt / ende orboor vande voorschreuen twee Landen / Hebben wy
Hertoghe / ende Graue voorschreuen / ons / ende onse nacomende de III.
Edele van onse twee Landen / Ridderen / Cnapen / Mannen / ende ouer Gheen vrede noch bestant te maken sonder ...
haer nacomers / metten goeden lieden vanden steden van beyde onse
Landen voren ghenoemt / ende wy Communghemeyns / Schepenen /
Raet / ende tcommun vande voorschreuen steden van Brabant / Borge-
meesters / Vooght / Proost / Schepenen / Raet / ende al tcommun vande
voornoemde steden van Vlaenderen / ouer ons / ende onse nacomers / IIII.
met onse voorschreuen Princen / ende inden name van allen den an-

 deren

deren steden/ Meyers/ Landen/ ende Casselrijen vanden gheheelen Lande van Brabant ende van Vlaenderen gheordonneert/ gheaccordeert/ ouer eenghedraghen ende verbonden/ Inder manieren nauolghende.

D'een den anderen te beschermẽ ende beschutten.

I. Int eerste dat van desen daghe voort/ ende eeuwelick ghedueren de; soo wie die eenich van ons Hertoghe ende Graue voornoemt/ van onse nacomers/ ofte vã onsen Lande vã Brabant ofte Vlaenderẽ/ steken/ dringhen/ besluyten/ veronrechten/ oft deiren wilde/ met oorloghe oft anders/ in wat maniere dat ware/ in siele/ lijue/ oft in goede/ dat wy elcanderen/ in goede trouwe ende sonder erghelist/ beschudden/ beschermen/ helpen/ verwaren ende ontcommeren souden/ met lijue ende goede/ welcke tijden/ eñ alsoo menichwerven/ dat wijse oft eenich van onslieden sullẽ versocht wesen/ op ons selfs cost ende gelock ons selfs Landen. Behouden dien/ dat de ghene die den anderen/ in hulpe/ beschudde ende secours comen/ soude moghen nemen redelicke ende tamelicke (in des anders Lant) fourage te haren peerden.

Gheenen crijch aen te nemẽ sonder consent te hebben d'eẽ vãd dẽ anderen.

II. Item dat wy Hertoghe ende Graue voornoemt/ onse nacomers/ oft eenighe van onse lieden van onsen Lande van Brabant ende van Vlaenderen/ oft eenich vande twee Landẽ/ nemmermeer oorloghe beginnen oft vooren aengrijpen moghen op yemanden/ sonder den raet/ wille/ ende consent vande twee Landen voorseyt: Oft het ne ware dat op ons Hertoghe ende Graue voornoemt/ op onse nacomers/ ofte op eenich van onslieden/ ofte op eenich vã onse nacomers/ op onse voornoemde twee Landen/ oft eenich van dien Landen/ orloghe/ quetsinghe/ oft deire/ vooren begonnen ware by eenighen Prince oft andere persoonen/ dat wy ons voornoemde twee Landen/ elck de zijne/ sonder consent ende raet van den anderen/ verhoeden/ beschudden/ beschermen/ ende bewaren mochten in dit stuck/ ende dan ware elc anderen schuldich te zijne behulpich/ inder manieren dat verclaert is int eerste poinct van desen verbonde.

III. Item waert soo dat wy eenighe orloghe te gadere begonnen oft ghemeyne waren aengheghaen op yemant/ oft wancost doen om des anderen sake beiaecht oft ghecreghen hebben/ dat d'een Heere ende zijn Landen/ sonder consent vanden anderen Heere ende Lande nemmermeer vrede/ bestant/ peys/ noch accoort maken souden.

Gheenẽ vrede noch bekant te maken, sonder onderlinge consent.

IIII. Item hebben wy ghelooft/ ende gheloouen elcanderen/ dat wy om de voornoemde twee Landen te houden in goedẽ peyse/ coopmanschappe ende neringhe/ Sullen helpen beradẽ/ troosten d'een den anderen

deren

deren met alle onse macht/ ende in allen saken/ ende hebben ghenomen ende
nemen alsnu elck van onslieden binnen zijnder macht ende heerschap
pye/ beede by watere ende te lande/ de Lieden ende alle de Inwoonende
vanden anderen Lande/ ende elck sonderlinghe/ in onse bescherme nisse
ende seker behoet/ Ende int ghelijcke alle Cooplieden van soo wat Lan
de sy zijn/ haer goet/ haer coopmanschepe/ ende haer meysmede/ com=
mende/ wesende/ ende keerende binnen den palen vanden voorsz. twee
Landen/ betalende haren rechten tol/ costumen/ ende schulden/ ende van
haren misdaden haren amenden/ naer wetten/ ende vsagen vanden Lan=
de: Ende es ons ghemeene consent ende begheerte/ dat de Cooplieden
vanden voornoemde twee Landen hem paysiuelick onderlinghe ghe=
neeren/ ende dat elck coopen mach in des anders Lant/ alle maniere
van coopmanschepe/ ende die voeren oft doen voeren/ binnen zijnen
Lande/ te zijnen profite/ sonder belet ofte verlet van yemande/ beta=
lende dat sy schuldich zijn te betalene/ alsoo voorschreuen es.

D'een den anderen te helpen, beraden, troosten, ende voorderẽ in Coopmanschepe.

Item hebben wy gheordonneert/ omme die coopmanschepe ende
neeringhe te houden binnen de voorsz. twee Landen/ datmen ordon=
neren ende slaen sal eene ghemeene munte/ goet ende weerdich/ die ha
ren loop hebben sal in beyde de Landen voorsz. De welcke sal blijuen
staende in een poinct sonder verwandelen t'eeuwelijcken daghe/ oft
het ne ware by ghemeene consente ende ouereendraghen van beede de
Princen/ ende van beede de gheheele Landen bouen ghesept. Ende
daer toe salmen nemen ende kiesen twee persoonen van elcks Heeren
weghe voorsept/ ende eenen persoon wt elck vande drye goede Steden
van Brabant voornoemt/ dats te wetene Leuuene/ Bruessel ende Ant=
werpen/ Ende van Vlaenderẽ/ dats te weten/ Ghent/ Brugghe ende
Ypre/ die waerdeyne daer af wesen sullen/ dat te wetene die waerdey=
ne wt Brabant ghecoren/ die Vlaemsche munte te waerderene/ ende
die waerdeyne wt Vlaenderen ghecoren/ die Brabantsche munte te
waerderene/ de welcke waerdeyne wt Brabant commẽ sullen inde ste=
de van Ghent/ ende die waerdeyne wt Vlaenderen sullen commen in=
de stede van Leuuene/ t'elcken drye maenden oft corter/ by alsoo dat
hen orboor ende profijt duinct/ t'eeuwelijcke daghe gheduerende Ende
sullen haer assaye doen loyalijck ende in goeder trouwe/ ende op den eedt
die sy daer af doen sullen/ t'allen tijden datmense vermaken ofte ver=
meuwẽ sal. Daer by es te wetene/ dat alle andere munte/ sonder dese/
die loop hebben sullen binnen de voorsz. twee Landen/ gheprijst/ ende
ghewardeert sullen wesen naer haer rechte weerde ende prijse vander
ghemeener munte voornoemt.

V. Eene ghemeene Munte.

Nota. Het cõsent vande Landen vverter oock vereyscht.

Item waert dat wy/ ofte eenich van onslieden/ ofte onse naercom= VI.
meers/

In gheualle van ghe-ſchille.

mers/ofte eenighe van hemlieden/t'eenighen daghe d'een vanden an-
deren ons van onrechte te beclaghen hadden/oft te dolerene/in wat
manieren/ofte in wat ſaken/ofte hoe menichweruen dat weſen mochte/waert van ſaken den Princen/Landen/den Steden/den Caſſel-
rien/ofte ſinguliere perſoonen toucherende/dat die ghene/die hem
te beclaghene hadden/die ſake van hare clachte ontbieden ſouden by
boden/oft by gheſchrifte/den Heeren/den goeden Steden vanden
anderen Lande/ofte den ghenen wiens lieden ende ſubiecten men de
miſdaet aenlegghen ſoude/ende verſoecken daer af recht/ende bete-
ringhe naer de miſdaet/Ende ſoo waere die Heere/ſyne Steden/oft
die ghene die aldus verſocht/ende gheſommeert weſen ſoude/dat on-
recht ende die miſdaet/ſchuldich te beteren/oft te doen beteren/ende
te doen berechtene den ghenen wie het toucheren mach/ende aengaen
ſoude/binnen acht daghen navolghende der tijt dat ſijs eerſt verſocht
weſen ſouden. Ende in ſtick dat deſe ſaken niet afghelept noch ghebe-
tert en worden binnen die acht daghen/alſoo voornoemt es/om te
verhoedene dat nemmermeer t'eenighen daghe rijſen noch ſpruyten
en mochten/orloghe/gheſchille ofte diſcordie/tuſſchen ons Hertoghe
ende Graue voornoemt/tuſſchen onſe naercomeren/tuſſchen onſe
voornoemde twee Landen/noch tuſſchen eenighe Steden/Caſſelri-
en/ofte ſinguliere perſoonen vande voornoemde twee Landen/heb-
ben wy gheaccordeert/ende verbonden al nu/dat elck van ons Herto-
ghe ende Graue voorſchreuen/ofte van onſe naercommers/eeuwe-
lick gheduerende/ende t'allen tijden dat te doene weſen ſal/nemen
ſal twee goede lieden van zijnen rade/ende elck vande drie goede Ste-
den van Brabant/eenē Schepene/ende elck vande drie goede Steden
van Vlaenderen voornoemt eenen Schepene/de welcke thien perſoo-
nen vergaderen ſullen in dat lant/daer de ghene toebehooren die hem
beclaghende zijn/ende in een vande vier goede Steden van dien Lan-
de die naeſt es der Steden daer dat onrecht ghedaen oft gheſpruyt is/
binnen achte daghen na dat zijs vermaent ſullen zijn/ſonder fraude/
ende ſullen doen openbaerlick haren eedt/als ſy vergadert weſen ſul-
len in preſentie elck van andere/op die heylighe Euangelie/loyalick
te onderwindene ende Inquirerene/dat rechte/eñ waere van die clach-
ten/ende geſchillen/ende diſcordien/ende die te termineren/ende ſen-
tencieren/ende te accorderen/na recht/ende redene/ſonder eenighe
partie daer inne te draghene/Ende ſullen beletten ende verhoeden alle
ſaken/ende materien van diſcordie. Ende ne ſullen vot dier ſtede nem-
mermeer ſcheeden/oft het ne ware/dat ſy oft eenich van hemlieden by
ſonneſchijne daer wte voerē/ende binnen dien ſeluen daghe by ſonne-
ſchijne weder daer inne quamen/totter tijt dat ſy al die ſaken/daer ſy
om vergadert weſen ſouden/ghetermineert/vereffent/ghepaeyt/ende
ghe-

gheaccordeert sullen hebbē. De welcke thien persoenen die aldaer gecoeren ende ghedeputeert wesen sullen, ende alsoo menichwerf alst te doene wesen sal, wy, ende elck van onslieden ouer ons ende onse nacommers, gheuen al nu, volle macht, autoriteyt, ende speciael beuel, die saken daer sy toe ghecoren ende gedeputeert wesen sullen te inquirerene, te terminerene, ende te sentencierene, te vereffene, ēn te accorderene, inder manieren dat voorseyt es: ende ghelouen alle, ende elck van onslieden by hem, ouer ons, onse naercommers, te houdene ende te volcommene, wel, ende ghestadelick al tghunt dat by die thien persoonen ghedeputeerde, gheinquireert, ghetermineert, ghewijst, vereffent, ende gheaccordeert wesen sal, in alle die saken, ende elcke sonderlinge, sonder nemmermeer yet te doene of te attenterene in contrarie: Ghevielt oock dat eenich vande voornoemde thien persoonen, quame van lijue ter doot, binnē den termijne dat sy vergadert warē om te tracterene, eer dat sy haer last ghetermineert soudē hebben, so es ons consent ende wille hoe menichwerf het gevicle, dat de ghene by wien die persoon ghecoren ende ghedeputeert was, eenen anderen vanden seluen Rade, oft Schependomme kiese, ende stelle in syne stede binnen den derden daghe naer dien datmens versocht sal zijn, sonder fraude: Den welcken wy, ende elck van ons lieden, ouer ons, ende ouer onse naercommers gheuen aldus volle macht, autoriteyt, ende beuel in alle saken, alsoo d'andere hadden eer hy quam van lijue ter doot. Ēn sullen dese ghedeputeerde, ende elck van hemlieden, bedwongen ēn ghe-constringeert zijn de voornoemde commissie, ende lastinghe te aenganne, ende te doene, inder voorschreuen maniere, byden ghenē diese kiesen ende deputeren sullen, by also dat daer af eenich onverhoorich wesen wilde, oft in ghebreke ware: Oock soo dat de voorschreuen thien persoenen, ofte eenich van hemlieden, op eenich stick daer sy mede gelast wesen souden, begheerden den raet vanden ghenen daer hy by gecoeren waere, dat sy hem beraden mochtē aenden ghene die vandē seluen rade oft schependomme wesen soude, mits dien dat sy wt die stede, daer de Comissarisen vergadert wesen sullen, niet scheeden souden, inder manieren dat voorseyt is.

Item hebben wy beloeft, ende beloeuen elc andere in goede trouwe, dat om sake die gheschien, oft mach gheuallen tusschen ons, oft tusschen eenich van onslieden, oft tusschē onse naercommers, oft tusschen eenich van hemliedē, wy, noch onse nacommers ne sullē doen, oft nemen, ander wrake, noch orloghe porren, noch pandinghe doen doen, d'een op den andere, sonder de clachten doende, oft daer af recht heeschende aen de ghene die daer toe ghedeputeert wesen sullen, inder maniere dat es voorschreuen: Ende ne sullen eenighe saken doen, oft

VII. Om egeene oorsake en sal oorloge gheport vvordē, ofte den ganc der Coopmanschap-

 ghedoe-

pen belet vvordẽ tusschen den tvvee Landen.

ghedoorghen te doene / daer coopmanschepe by belet wesen mach / vrylicke te gaane ende te keerene / vanden eenen lande / in d'andere / haer recht betalende / alsoe bouen voorscript is.

VIII
Dit Verbont sal t'eeuvvigẽ dagen duerẽ ende ongeuioleert bliuen in allen sijnen poincten.

Item hebben wy gheaccordeert ende verbonden / om alle de poincten die hier inne gheschreuen staen / ende elck poinct sonderlinghe ghestadelick te doen houden / t'eeuwelijcken daghe / sonder breken: Dat waert soo dat wy Hertoghe ende Graue voornoemt / ofte eenich van onslieden / ofte onse nacommers / ofte eenich van heinlieden t'eeuwighen daghe teghen dese Verbonde / ofte eenich poinct dat in dese lettere gheschreuen staet / staken / oft ghinghen / in soe wat maniere dat waere / by ons ofte andere persoenen / dat daer by dese ordinancie ende accorde van minder weerde / oft min ghestade niet wesen soude / nemaer dat die ander Heere / ende beede de gheheele Landen voornoemt / die Heere / die eenich poinct van dese sake breken wilde / constringeren ende bedwinghen souden / met al haer vermoghen te doen houdene de Ordinancien ende elck poinct sonderlinghe / inder manieren dat sy hier gheordonneert ende gheschreuen zijn. Ende ne sullen ghedoorghen de voornoemde twee Landen / elck van synen Heere ende Prince / die hier af rebel oft contarie wesen wilde / dat hy nemmermeer by hem / oft by ander persoonen / eenich profijt / bate / amende / ofte ander voordeel heffen ne sal / noch ontfaen / ofte in zijn orboor in eenighe maniere laten commen / totter tijt dat sy alle dese Verbondẽ / Voorwaerde / ende Accord / ende elck poinct sonderlinghe / wel / ende ghetrouwelick houden ende volcommen sullen. Waert oock soe / dat eenich vande voornoemde Landen Brabant oft Vlaenderen / eenige singuliere Steden / Casselrie / Meyerie / ofte singuliere persoonen / soo wie sy waren / vanden eenen voorschreuen Lande / oft van beede / tegens dese Verbonde ofte teghen eenich poinct datter in gheschreuen is / staken / oft gingen / in soo wat maniere dat wesen mochte / Dat daeromme dese Ordinancie ende Accord niet min bliuen en souden / goet / vast / ende ghestade: Nemaer dat beede die Heeren ende Princen / mitsgaders de Steden / Casselrien / Meyerien / commune / die dese verbonde wel houden souden / die andere rebelle ende onverhoorighe constringerẽ ende bedwinghen sullen / sonder eenich dilay / met al harer macht / ende met alle manieren van constrainte / die sy op heurlieden / ende op haer goet doẽ sullen moghen / totter tijt dat sy alle dese Verbonde / Voorwaerde / ende Accorde / ende elck poinct by hem wel ende ghestadelick houden ende volcommen sullen.

IX.
De verga-

Item om dat alle daghe nieuwe saken / ende materien spruyten / rijsen / ende voor oghen commen / daer den voorschreuen Landen af

commen

commen mochte commer ende onprofijt / Soo zijn wy gheaccordeert / elck met anderen / dat de voorschreuen twee Heeren / ende haer naercommers / ende die ses goede steden vande voornoemde twee landen / elck Jaer eeuwelick gheduerende / ten drie termijnen van haren lieden senden / ende vergaderen sullen / Dats te wetene op den veerthienſten dach naer lichtmisse onser vrouwen binnē der Stede van Ghent / ende op den veerthienſten dach naer S. Jans midsomer / inde Steden van Bruessel / ende op den veerthienſten dach naer alle heylighen dach / in die Stede van Aelst: in welcke Steden / ende vergaderinghen / men ordonneren / ende ouereendraghen sal / alle manieren van saken / ende goede poincten / die met desen accorde / ende verbonde gaen moghen / ende die de voorschreuen twee Landen bringhen moghen in nutschap / orboor / ende profijt.

deringe, vā drie Iaeren, tot drie Iaren op alle rijsende svvaeriche- den ende geschillen.

Ende om dat wy / ende elck van ons lieden / willen / ende begheren / dat desen Payse / eñ Accorde / Voorwaerde / eñ Verbonde die in dese lettere ghescreuen staen / zijn / ende bliuen / wel ghetrouwelick / ende vaste ghehouden / ende volcommen / t'eeuwelijcken daghe / sonder in eenich poinct / oft articule daer teghen te gane oft te doene in eenigher maniere: Hebben wy Hertoghe / eñ Graue / ouer ons / ouer onse naercommers / eñ ouer de Edele vande voornoemde twee Landen / Ridders / Cnapen / Mannen / ende hare naercommers / ende ouer alle d'ander Steden / Casselrien / Meyerien / eñ Communie van onse voorschreuen twee landen / die hier specialick niet ghescreuen zijn / ende ouer haer naercommers / met onse Steden voren ghenoemt / ende sy met ons / ouer hen / haer naercommers / eñ sy inde name vande twee gheheele Landen voornoemt / alle dese saken / accorden / ende voorwaerden / ende elck poinct sonderlinghe / gheloeft / ende verbonden / d'een den anderen by onsen ridderschap / by onse trouwe sekerhede / ende by onsen eede / openbaerlick ghedaen / ende ghelevt onse handen op de heylighe Euangelie / te houdene / ende doen houdene / t'eeuwelicken daghe sonder breken.

X. De verbintenisse.

Ende mitsgaders dese / hebben wy gheloeft / ende ghelooven elcandere / dat wy nemmermeer soecken ne sullen / ne ghedoghen te soecken / dispensacie / ofte verlaet van Pausen / van Coninghen / van eenighe Souuerainen / oft van eenich ander Prelaet / oft Princen / noch absolutie van onsen ghelooven / oft van onsen eede die wy hier gedaen hebben / Ende ne sullen laten om verbot ofte beuelen van eenighe Ouerheere / wy en sullen houden alle de saken die hier inne ghescreuen zijn / ende elck poinct by hen wel / ende ghestadelick / ende wy ne sullen niet ons daer af stellen in eenighe blijfuene oft Lantschepe / noch

XI. Gheē dispēsacie noch verlaet te soecken, tsy van Pausen of Coningē. En sullē om geē verbot ofte beuelē van eenige Ouerheerē nalaten die na te comē.

noch ne sullen quijte schellen d'een den andere van eenighe saken hier voornoemt, noch ne sullen laten om eenighe sake die herte ghepeynsen mach, oft die gheschien mach, wy ne sullen houden d'een ander, alle de voorwaerden, poincten, eñ articulen, ende elck sonderlinghe die in dese letteren gheschreuen staen: Ende alnoch hebben wy beloeft d'een den anderen, eñ gheloeuen ouer ons ende onse naercomers, omme alle dese saken bet te versekerene, die achter t'lijf van ons Hertoghe ende Graue voorseyt, de ghene die onse Landen, ende Heerschapie als oirs, ende naercommers, besittē sullen, voere den tijt dat sy ontfaen wesen sullen ter Heerschepe als Hertoge oft Grauen, elck van hemlieden voren sal doen alsulcken eedt, obligacien, ende gheloften, als wy gedaen hebben, ende bouen geschreuen zijn: Eñ ne sullen gedoogen van deser tijt voortaen, noch onse nacommers in haren tijt, dat eenich persoon geroepē sy ten Rade van ons ofte van onse nacommers, hy ne sal doen voren eedt by sijnder trouwe, eñ op de heylige Euangelie, te helpen, eñ te raden, die Pays, Accord, Verbont, ende alle die saken, die in dese letteren gheschreuen staen, te houdene met alle zijn macht ghelijck ende volcommelick, sonder nemmermeer eenighe sacke te segghen, te doene, noch te radene in contrarie: Ende in alsulcker maniere, sullen belouen ende sweren die Schepenen, Baillius, d'andere Rechters, eñ Officiers van onse Stedē ende Landen voornoemt, ten beginsele van haren officie, eñ Staten, eñ alle dierghelicke alle Mannē, ter tijt dat sy haer Leen ontfaen sullen van ons Hertoghe ende Graue voornoemt, ende van onse naercommers.

Noch d'een den anderē quijtschellen.

Alle Officiers ende Edelmannē sullen dit belyveren.

XII. Ende het is te wetene dat alle de voornoemde Ordinantien, Voorwaerden eñ Verbonden, eñ elc poinct sonderlinghe, ghemaect, gheloeft, verbonden, ghesekert ende gheswooren zijn, behouden in alle andere saken die hier niet gheschreuen zijn, die Vrijhedē, die Wetten, Costumen ende Vsaigen van elcker Stede, Casselrie, Meyerie van de twee Landen voorschreuen: In oorconschepe van desen dinghen, hebben wy Hertoghe ende Graue voorschreuen, ouer ons ende onse nacommers, mitsgaders onse Steden, dats te wetene, van Brabant, Leuuene, Bruessel, Antwerpen, S'hertoghenbosch, Thienen ende Leeuwe: Eñ wy Arnout byder gratie Godts Abt van Gemblours der ordene van S. Benedictus vanden Bisschopdomme van Ludicke, ter bede van Schepene, ende van al den Commune vander stadt van Niuele, ouer hemlieden ende haer nacommers, byder redene dat sy ne ghemeenen seghel en hebben: Eñ van Vlaenderen, Ghent, Brugghe, Ypre, Cortrijcke, Oudenaerde, Aelst ende Gheraertsberghe, Ende onse voornoemde Steden, met ons, ouer hen ende haren naercommers, ende inden name vande twee gheheele Landen

den

den bouen gheseyt / dese letteren ghezeghelt met onse zeghel vuthanghende : Ende om meer versekerhede van alle de saken / voorwaerden en de verbonden voorschreuen te houdene / eñ te doen houdene / wel ende loyalick / hebben wy ghebeden eñ versocht aen die Edele van onse twee Landen / dat is te wetene / Wy Hertoghe voornoemt / aen onse ghetrouwe Willem Heere van Hoorne ende van Gaesbeke; Thomas van Diest / Heere Zeelem / Willem heere van Wesemale Maerschalc van Brabant / Willem van Duuenvoorde Heere van Oosterhout / Jan Heere van Rotselare / Drossate van Brabant / Jan van Loen Heere van Cogmont / ende Willem Hemrich, Gerthout Heere van Duffele / Jan van Leuerdale heere vã Gotsicle / Jan Heere van Sombreffen / Jan van Kuick Heere van Hoochstrate / Lodewijck Heere van Diepenbeke / Diederick van Walcourt Heere van Ua ende Maerschalc van Henegouwe / Henrick van Walicourt Heere van Fanerchines / Lodewijck van Geerlaer / Heere van Herlmont / Gillis van Quaderebbe Heere van Berghene / Arenout van Aelbeke / Jan Pilsijer / Jan van Gerste / Herman van Os / Lous vander Burch Rentmeester van Brabant / Jan van Meldoet / Jan Pulleman Drossate van Brabant / Jan van Winighem / Daniel van Bouchout / Hendrick van Botersem / Hendrick van Wijtem / Rase de Grãce Heere van Lintere / Gosen Heere van Godsenhoue / Arnaud vander Wiere / Willem vanden Bossche / Gheraert van Gorselare Burchgraue van Gheldenake / Nicolaes vã Wiluoorde Rutenhoue / Jan Sraienen / Jan van Schoonhoue / Carel vã Aerbieren / ende Wouter Heere van Melijn / Ridderen. Ende wy Graue voorseyt / ende onse ghetrouwe Hendrick van Vlaenderen Heere van Niuene / Philipse Heere van Arele / Simon van Mirabele / Heere van Perwijs / Gheraerd Heere van Rasseghem ende van Lens / Rase van Gaueren / Heere van Heremers / Arnaut van Gauere Heere van Schorisse / Jan vanden Gruuthuse / Heere van Ha / Rogier Busetcesten Heere van Bourem / Jan van Arele / Oliuier Heere van Poucke / Willem van Neuele / Wolfaert van Ghistele / Gheraerd van Raseghem Heere van Raseghem / Mer Gheraert van Outre / Burchgraue vã Ypre / Jan vã Gelle / Eustaes Pathans / Rogier Heere van Lichteruelde / Segher van Dronghene / Heere van Melle / Gheraert van Ghistele / Daniel vã Roosebeke / Simon van Maelstede / Rogier van Vaernewick / Gheraert van Moerstede / Wilem van Straten / Jan van Poeluoorde / Jan van Massemene / Rasen van Herpe / Ridderen / Ghisebrecht van Leeuwergem / Gheraerd van Massemene / Daniel van Dronghene / Jan van Herzelle / Jan vander Moer / Aernoud Gernaghem / Jan vã Wtkercke / Lous van Moerkercke / Hughe van Steelant / ende Janne van Lokerne /

Namen der Edelen die dit verbont ghesvvoré, onderteeckent, ende gheseghelt hebben.

Cnapen / Dat sy / en elck van hemlieden de voornoemde Ordinancie / Accorden / ouer eendragen / Voorwaerden / eñ Verbonden inde voor-
schreuen manieren willen ghelouen eñ sweeren te houdene / eñ te
doen houdene / met allen haren loyalen vermoghen / Ende dat sy haer
zeghel hanghen willen aen dese presente letteren mettẽ onsen / der Ste-
den / ende des Abts bouen geseyt / in oirconschepe van harẽ wille ende
consent. Ende waer soe dat gheuiele in eenighe tijden / dat wy / ons
oirs / oft onse naecommers ghinghen / ofte wilden gaen teghen dese
Verbonde in eenigher maniere / dat niet gheuallen sal / oft God wille /
dat die Edele bouen gheseyt / oft eenich van hemlieden / niet gehouden
soude wesen ons te behoedene / in eenigher maniere in dit stick / Ne-
maer dat sy houden de voorschreuen Accorde ende Verbonde / t'eeu-
welicken daghe / ende elck poinct by hem / alsoo voorseyt is. Ende
int stick daer sy / oft eenich van hemlieden doen sullen dat wy hem ge-
beden ende versocht hebben / wy / noch onse nacommers / hem sullen
nemmermeer wangunst dragen / noch sullen hem daeromme / grief / oft
schade doen / noch ghedoeghen te doene / nemmer in dat doende / sullen
wyse behouden / beschermen / loyalijck teghen alle lieden: Ende waert
soe dat eenich van onse Rechters / Officiers / oft Seguten / ghinghen
oft daden in eenich poinct / in contrarien vande voorschreuen saken /
ende wy Hertoghe ende Graue bouen ghenoemt / ofte onse nacom-
mers waren in ghebreke / die ghene die dat doen sullen / te corrigerene /
Wy willen eñ versoecken aen die Edele van onsen Lande / dat sy / eñ
elck van hemlieden / met onse voornoemde stedẽ / helpen met alle haer
macht / dat die ghene die dat ghedaen sullen hebben / worden ghecorri-
geert naer den misgrijpe: Ende wy de Edele bouen gheseyt / ter bede
en versoecke van onse lieue ende geminde Heeren voornoemt / hebben
ghelooft / ghesekert / ende gheswooren op onsen eede / openbaerlick ghe-
daen / ouer ons ende ouer onse nacomers / te houdene / ende te volcom-
mene / ghestadelick / sonder breken / alle die saken die in dese letteren
gheschreuen staen / ende in kennisse ende oirconschepe der waerheyt /
hebben wy aen dese presente letteren ghehanghen onsen zeghele /
metten zeghele van onsen lieue ende voirnoemde Heeren / ende haren
Steden / ende des Abts bouẽn gheseyt.

Ende waert dat gheviele / dat eenich zeghele die voornoemt es / een
XIII. ofte meer / ghebrake / ofte achter bleue te hanghene aen dese teghen-
woordighe letteren: daer by ne willen wy niet dat dese saken ende
verbonden / zijn van minder weerde / Maer dat sy zijn / ende sullen
blijuen alsoo ghestade / ende van alsulcker macht als sy wesen souden /
oft alle die zeghelen daer aen volcomelick ghehanghen waren.

Ende

Ende als noch / hebben wy Hertoghe ende Grave voornoemt / ouer ons / ende onse nacommers / met onse voernoemde Steden met ons / ouer hem ende haren nacommers / ende inde name vande twee ghcheele Landen voeren ghesept / beloeft ende beloeuen elck andere / in eenighe tijden waren gheuioleert / gheerghert / ofte gecorrumpeert / het ware van parkemente / van die schriftueren / ofte van zeghelen / dat wy weder gheuen / ende verzeghelen souden / den gheuen van ons / die des ghebreck hebben souden / alsulcke letteren / ende alsoo suffisant als dese zijn / alsoo varinghe als wy dies versocht wesen souden / sonder fraude. Dit was ghedaen / ende gheaccordeert / te Ghent / op den derden dach vander maent van December / Int Jaer ons Heeren derthienhondert ende neghen ende dertich. XIIII. In gheualle dese Brieue by lancheyt van tijde gheergheert vverden.

